

Jazyková gramotnost je definována jako schopnost a dovednost komunikovat a jednat v mateřském i dalším jazyce (popř. v dalších jazycích). Je výchozím předpokladem pro rozvoj všech ostatních gramotností.

Definice jazykové gramotnosti je tedy nadřazeným pojmem (a) jazykové gramotnosti v cizích jazycích a (b) gramotnosti čtenářské, přičemž tato zpráva se zaměřuje na první z uvedených oblastí – jazykovou gramotnost v cizích jazycích. Základním obsahovým rámcem pro osvojované znalosti a dovednosti žáků je především rámcový vzdělávací program (vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace – Cizí jazyk) příslušný pro daný obor vzdělání.

3.2 Sledování jazykové gramotnosti v minulosti

Sledování jazykové gramotnosti v minulosti bylo ovlivněno skutečností, že před vytvořením nové metodiky zjišťování a hodnocení účinnosti podpory rozvoje a dosažených výsledků v oblasti klíčových gramotností (výstup projektu NIQES) nebyla vytvořena všeobecně přijímaná definice jazykové gramotnosti. Rozvoj jazykové gramotnosti tak byl chápán pouze ve smyslu naplňování vzdělávacích cílů výuky cizích jazyků.

V tematických šetřeních byla výuka cizích jazyků sledována již v roce 2010 se zachycením stavu ve školním roce 2008/2009, kdy předmětem hodnocení byla mimo jiné nabídka výuky cizích jazyků a podmínky, organizace a průběh výuky cizích jazyků ve školách. Metodicky byly využity různé nástroje, jako jsou rozhovory s řediteli a učiteli škol, ankety pro žáky a tematicky zaměřené inspekční hospitace.

Stav výuky cizího jazyka ve školách byl opětovně hodnocen ve školním roce 2011/2012, a to včetně srovnání se stavem ve školním roce 2008/2009. Hodnocení se ve školním roce 2011/2012 zaměřilo zejména na soulad školních vzdělávacích programů (dále i „ŠVP“) a RVP, na situaci v oblasti výuky cizích jazyků (např. nabídka, metody a personální zajištění výuky cizích jazyků) a na opatření ke zkvalitnění výuky cizích jazyků (např. rozvojové projekty). Informace byly zjišťovány inspekční činností na místě a prostřednictvím elektronického dotazníkového šetření provedeného u pedagogů, rodičů a žáků. V základním vzdělávání byly poprvé ověřovány standardy Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání pro cizí jazyk na úrovni 5. a 9. ročníku, na středních školách podruhé proběhlo zjišťování výsledků žáků v cizím jazyce v rámci společné části maturitní zkoušky. Dosažené výsledky žáků v cizím jazyce byly zjišťovány také v rámci druhé celoplošné generální zkoušky ověřování výsledků žáků na úrovni 5. a 9. ročníku základních škol, která proběhla ve školním roce 2012/2013, a v rámci výběrového zjišťování výsledků žáků 4. a 8. ročníku základních škol a 2. ročníku středních odborných škol ve školním roce 2013/2014.

Ve školním roce 2014/2015 opětovně proběhlo tematické šetření s využitím hospitací a elektronického dotazníkového šetření, v tomto případě již se zaměřením na vlastní jazykovou gramotnost. Hodnocení položilo důraz na průběh, kvalitu a účinnost pedagogického procesu, včetně metod a forem výuky, nicméně týkalo se rovněž podmínek výuky (např. personální zabezpečení, materiální podmínky) ve vztahu k rozvoji jazykové gramotnosti.

3.3 Vztah jazykové gramotnosti a kurikula

Základem pro vytváření znalostí, konceptů a dovedností se vztahem k jazykové gramotnosti jsou především vzdělávací oblast *Jazyk a jazyková komunikace* a vzdělávací obory *Cizí jazyk* a *Další cizí jazyk* v RVP pro základní vzdělávání a jim obdobné předměty na středních